

ประชุมบทฟุตบอลไทยภายใต้รัฐสมบูรณาญาสิทธิ พ.ศ. 2443 - 2475

กรุงไทย นพรัตน์
โอฬาร ถิ่นบางเตียว**

(วันรับบทความ : 7 มกราคม 2563, วันแก้ไขบทความ : 17 เมษายน 2563,

วันตอบรับบทความ : 23 เมษายน 2563)

บทคัดย่อ

บทความเรื่อง ประชุมบทฟุตบอลไทยภายใต้รัฐสมบูรณาญาสิทธิ พ.ศ. 2443 - 2475 เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์การเมืองของฟุตบอลไทย โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทยในช่วงภายใต้รัฐสมบูรณาญาสิทธิ พ.ศ. 2443 - 2475 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสัญญาและกรอบการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง ผลการศึกษาปรากฏว่า รัชกาลที่ 6 โปรดให้ก่อตั้ง “สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย” ภายใต้พระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2459 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ชายหันมาเล่นกีฬามากขึ้น และตั้งทีมชาติฟุตบอล “คณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม” เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2468 การพระราชทานตราพระมหาพิชัยมงกุฎให้กับทีมชาติสยามเพื่อประดับบนเสื้อทีมชาติ และหมวกสำหรับนักกีฬาทีมชาติโดยเฉพาะ อันเป็นการใช้สัญญาทางวัตถุที่สะท้อนการเป็นภาพตัวแทนของสถาบันกษัตริย์ที่พระราชทานให้กับตัวแทนของชาติซึ่งชาติก็คือ สถาบันกษัตริย์ และยุติบทบาททางสัญญาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

คำสำคัญ: ฟุตบอลไทย, สมบูรณาญาสิทธิราชย์, เศรษฐศาสตร์การเมือง, สัญญา

* อาจารย์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

email: krungthai.n@ubu.ac.th

** รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

email: olarn1977@gmail.com

The Era of Thailand's Football Primary in the Absolute Monarchy from 1900 - 1932

KRUNGTHAI NOPPARAT*

OLARN THINBANGTIEO**

(Received Date: January 7, 2020, Revised Date: April 17, 2020,

Accepted Date: April 23, 2020)

Abstract

The article on Thailand's football introduces under the Absolute Monarchy in 1900-1932 is a part of Thailand's football political economy dissertation. An objective of this study is the advent of using signed studies on the Thailand's football under the Absolute Monarchy in 1900-1932 and the qualitative research, the symbol conceptual framework using and history of political economy framework analysis. The finding of the research was the concept of establishing the Football Association under the patronage of King Rama 6 on 25th April 1916 to support Thai men playing sport. On the 23rd June 1925, the national football team was found and called "Siamese National Football team" by King Rama 6 and he also bestowed the Great Crown of Victory or "Phra Maha Phichai Mongkut" upon the Siamese National Football team to decorated on shirts and hat especially for the national athlete as a Monarchy symbolism to them as the national representative which the crown is the nation before ended his role on the Siamese revolution of 1932.

Keywords: Thailand's Football, Absolute Monarchy, Political Economy, Sign

* A Lecturer of Department of Public Administration, Faculty of Political Science, Ubonratchatani University, email: krungthai.n@ubu.ac.th

** Associate Professor Dr., Department of Political Science, Faculty of Political Science and Law, Burapha University, email: olarn1977@gmail.com

บทนำ

ในปัจจุบันฟุตบอลเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมไปทั่วทุกมุมโลก มีการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในระดับชาติและระดับนานาชาติในหลายประเทศและหลายภูมิภาค มีทั้งการแข่งขันลีกระดับอาชีพในแต่ละประเทศในยุโรป เช่น พรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษ บุนเดสลีกาของประเทศเยอรมัน กัลโชเซเรียอาของประเทศอิตาลี และลา ลีกาของประเทศสเปน เป็นต้น รวมทั้งมีการแข่งขันฟุตบอลโลกที่จะจัดการแข่งขันทุก 4 ปี ในทุกภูมิภาคของโลกที่จะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นกีฬาของมวลมนุษยชาติ

ฟุตบอลมีความสัมพันธ์กับการเมืองทั้งในความหมายกว้างและความหมายแคบของคำว่าการเมือง ในความหมายกว้างเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ขององค์กรระหว่างประเทศในระดับโลก เช่น ฟุตบอล ยูฟ่า หรือเป็นการศึกษาในเรื่องของความรุนแรง การพัฒนาทางเศรษฐกิจ ชานานิยม เป็นต้น ส่วนในความหมายแคบเป็นเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจรัฐ ไม่ว่าจะเป็นในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งในการเมืองไทยมีความสัมพันธ์กับสโมสรฟุตบอลไทยตั้งแต่พัฒนาการเริ่มต้นการเข้ามาของฟุตบอลที่มีมาแต่ในอดีตและฟุตบอลในปัจจุบันที่มีการพัฒนาจนเป็นลีกอาชีพ อำนาจรัฐก็ยังเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมในการให้การสนับสนุนที่สโมสรฟุตบอลต่างๆ เช่น การสนับสนุนเรื่องสนามกีฬา การให้เงินทุนในการโปรโมทการท่องเที่ยวในจังหวัดของกระทรวงกีฬาและการท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงกับสโมสรฟุตบอล เป็นต้น

ณัฐกร วิทิตานนท์ (2557, หน้า 109-110) กล่าวถึงการเมืองกับฟุตบอลว่า ในโลกวิชาการต่างประเทศสนใจการเมืองในความหมายกว้างกว่า โดยคนที่มิใช่สถานะเป็นนักการเมืองที่เข้ามาถือครองสโมสรชั้นนำในอังกฤษมีเพียงสามคนเท่านั้น ในจำนวนนี้รวมถึง ทักซิณ ชินวัตร ด้วย (อีก 2 คน คือโรมัน อับราโมวิช ของเชลซี และสตีฟ กิปสัน ของมิดเดิลสโบรห์) สำหรับเหตุผลของการที่นักการเมืองมาทำฟุตบอล ถ้ามองไปที่กรณีศึกษาของประเทศอินโดนีเซียและตุรกี คือ ฟุตบอลยังต้องพึ่งพาทุนจากรัฐ และยังเป็นช่องทางในการระดมฐานสนับสนุนจากประชาชน และเป็นเครื่องมือเสริมภาพลักษณ์เชิงบวกได้ ส่วนอีกข้อที่เป็นความเฉพาะตัวของอินโดนีเซียคือ ผู้ชื่นชอบบอลส่วนใหญ่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน้าใหม่และมีความตื่นตัวทางการเมืองสูง

ประเทศไทยได้รู้จักกีฬาฟุตบอลเป็นครั้งแรกก็ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งพระองค์ท่านได้ส่งลูกหลานไปเรียนต่อยังต่างประเทศ และได้นำกีฬาฟุตบอลเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทย และได้มีพัฒนาการการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระดับประชาชนอย่างเป็นทางการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2443 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยกระทรวงธรรมการ ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัววันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2459 ทรงก่อตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยขึ้นและทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการแข่งขันฟุตบอลในประเทศ (กฤษณะ ท่วมเพ็ญ, 2546, หน้า 1)

การศึกษาเกี่ยวกับฟุตบอลไทยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษา การจัดการแข่งขันการพุดถึงลีกต่างๆ ของฟุตบอล และเป็นการเล่นเรื่องการมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลครั้งแรกในประเทศไทย อยางงานของ กฤษณะ ท่วมเพ็ง ที่ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีกและงานของณัฐกร วิทิตานนท์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเมืองกับฟุตบอลไทย ก็เป็นการศึกษาที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้สัญญะเพื่อสะท้อนความหมายบางอย่างที่ปรากฏให้มีการวิเคราะห์ได้ในมิติทางประวัติศาสตร์ที่ใช้การวิเคราะห์แนวทางเศรษฐศาสตร์การเมือง

จากประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทยที่มีอายุยาวนานเกินร้อยปี ล้วนผ่านเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองการปกครองและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และปัจจัยภายนอกที่มีส่วนในการเปลี่ยนแปลงของฟุตบอลไทย ในช่วงเวลาสมบูรณาญาสิทธิราชย์สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงรัชกาลที่ 7 ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงทำให้มีความสนใจศึกษาประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทยผ่านการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์แนวเศรษฐศาสตร์การเมืองและเน้นการศึกษาว่ามีสัญญะอะไรของฟุตบอลไทยปรากฏขึ้นบ้าง

การศึกษาเรื่อง ปฐมบทฟุตบอลไทย ภายใต้รัฐสมบูรณาญาสิทธิ พ.ศ. 2443 - 2475 ใช้กรอบแนวความคิดวิเคราะห์ความทางประวัติศาสตร์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง (Historical of political economy) แนวคิดเกี่ยวกับสัญญะวิทยา การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ ถือเป็นแนวทางที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้อธิบายศึกษาสัญญะของฟุตบอลไทย ซึ่งแนวความคิดเหล่านี้จะช่วยหาคำตอบและเปิดพื้นที่ทางการศึกษาการเมืองวัฒนธรรม (Cultural Politics) ของฟุตบอลไทยให้กว้างขวางขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้มองปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์การเมืองทางวัฒนธรรมโดยรูปแบบกีฬาฟุตบอลนั้นอย่างมีพลวัต โดยบทความนี้ประกอบด้วย แนวคิดที่เกี่ยวข้อง วิธีการศึกษาและผลการศึกษา

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสัญญะ

Roland Barthes เป็นนักคิดที่เริ่มเอาการวิเคราะห์แบบสัญญะวิทยาไปใช้กับวัฒนธรรมศึกษาที่ถูกสร้างขึ้นมาอย่างเป็นภววิสัย (Objective) เป็นความหมายที่ผู้ใช้เข้าใจตามตัวอักษร เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปตามข้อตกลงที่กำหนดขึ้นมาในลักษณะของการอธิบายหรือพรรณนา (Descriptive Level) และความหมายแฝง ที่เกิดขึ้นจากการตีความโดยอัตวิสัย (Subjective) ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้ประสบมาในชีวิตหรือบริบททางสังคมวัฒนธรรมหนึ่งๆ ในผลงานที่ชื่อว่า “มายาคติ” (Mythologies) หมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเราในสังคมนั้นล้วนเป็นสัญญะ มีระบบวัฒนธรรมเป็นรหัสหรือกฎเกณฑ์ในการสร้างความหมายของสัญญะแต่ด้วยความเคยชินหรือการอำพรางของวัฒนธรรม เราจึงมองข้ามหรือมองไม่เห็นความหมายในระดับที่สรรพสิ่งต่างๆ มีฐานะเป็นสัญญะหรือถูกทำให้กลายเป็น

สัญญะ และมีบทบาทหน้าที่ในเชิงสัญญะ (sign-function) ไปมองเห็นความหมายของสรรพสิ่งนั้นเป็นเรื่องของธรรมชาติธรรมดาหรือเป็นเพียงสิ่งของเพื่อการใช้สอยเท่านั้น หน่วยสื่อความหมายแต่ละหน่วยมิได้มีตัวตนอยู่ได้โดยลำพังโดดๆ แต่อาศัยความสัมพันธ์โยงใยระหว่างกันซึ่งประกอบเป็น โครงสร้างขององค์รวม จึงทำให้แต่ละหน่วยมีค่าสื่อความหมายขึ้นมาได้ ดังนั้น กระบวนการสื่อความหมายจึงอิงอยู่กับเครือข่ายความสัมพันธ์กันเองของหน่วยทั้งหมด ตามหลักการพื้นฐานของสัญวิทยา มายาคติมีลักษณะเหมือนภาษาหรือกระบวนการสื่อความหมายประเภทอื่นๆ เช่น สัญญาณจรรยา กล่าวคือ สิ่งเหล่านี้ทำหน้าที่ของมันโดยอาศัยหน่วยสื่อความหมาย ซึ่งในภาษาศาสตร์เรียกว่า สัญญะ (Sign) สัญญะประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส กับสิ่งที่เข้าใจได้ว่าเป็นความหมายที่สื่อออกมา ในกรณีของภาษาสัญญะก็คือ ถ้อยคำ ซึ่งมีรูปสัญญะเป็นเสียงหรือตัวเขียน และความหมายสัญญะก็คือ แนวคิดที่เข้าใจจากถ้อยคำนั้น เช่น สัญญาณจรรยาก็ใช้เครื่องหมาย แผ่นป้าย ดวงไฟ ฯลฯ เป็นรูปสัญญะ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ซบซึ้งเข้าใจถึงพฤติกรรมที่จะต้องกระทำและมายาคติที่ใช้สัญญะในการทำงานของเดียวกับที่ กล่าวมา (วรรณพิมล อังคศิริสรรพ, 2544, หน้า 11)

การบริโภคสัญญะในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่ตามทัศนะของฌอง โบดริยาร์ดในงานเขียนเรื่อง The End of Political Economy หมายถึง แนวคิดทฤษฎีของมาร์กซ์ ที่วิเคราะห์ระบบทุนนิยมสมัยใหม่ล่าสุด (Late Capitalism) เป็นสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับการผลิต และผู้ใช้แรงงานอีกต่อไปแล้ว ตอนนี้นำกำลังอยู่ในยุคของบริโภคนิยม และในสังคมของบริโภคนิยมซึ่งเราเรียกว่า The Consumer Society โบดริยาร์ด มองว่าในสังคมร่วมสมัยในปัจจุบันนี้ ระบบของวัตถุมีความแตกต่างจากสังคมแบบเก่า กล่าวคือ ในสังคมดั้งเดิมนั้นการทำให้เป็นปัจเจกชนนั้นมีความชัดเจน ไปตามภูมิหลังของครอบครัวที่ปัจเจกชนนั้นๆ ได้รับสืบทอดทั้งในเรื่องของรสนิยมและประเพณีสืบทอดกันมา การใช้อัตถุก็มีลักษณะเฉพาะตามประโยชน์ใช้สอยของวัตถุนั้นๆ แต่ในสังคมสมัยใหม่นั้น วัตถุมีอิสระจากอรรถประโยชน์เบื้องต้น มาเป็นการใช้ประโยชน์ได้หลายๆ อย่าง โดยที่ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่ประโยชน์ใช้สอยเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป วัตถุกลายเป็นเหมือนกับสิ่งที่เป็นนามธรรม มีคุณสมบัติหลากหลาย การมีอยู่ของวัตถุที่มีคุณสมบัติเหมือนกันนั้นเริ่มเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ไม่มีการจำกัดอยู่บนครอบครัว ที่มีลักษณะเข้มข้นเหมือนเช่นสังคมในรูปแบบเดิม (ลีตางค์ เจริญวงศ์, 2561, หน้า 64-65)

การบริโภคจึงไม่ได้หมายถึงตัวที่สร้างความสุขให้กับมนุษย์ หรือสนองความต้องการของมนุษย์ แต่การบริโภคเป็นส่วนหนึ่งของกระทำการทางสังคม (Social Activity) ที่แทรกซึมเข้าไปในสังคม การบริโภค ก่อรูปขึ้นมาเป็นบรรทัดฐานและระบบสัญญะที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคมกล่าวได้ว่าการบริโภคสินค้าสัญญะในความหมายของโบดริยาร์ด จึงเป็นสิ่งที่ถูกเชื่อมต่อไปยังการใช้จ่าย ที่แสดงให้เห็นถึง รสนิยม (Taste) รูปแบบ (Style) ความมั่งคั่งทางสังคมที่แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดของการที่จะเข้าสู่ชนชั้นที่สูงกว่าซึ่ง ดังนั้นผู้คนยุคทุนนิยมสมัยใหม่ หรือที่ โบดริยาร์ดเรียกว่ายุคหลังสมัยใหม่จึงถูกครอบงำ

ด้วยการบริโภคผ่านตัวสัญญา ผู้คนในยุคนี้ไม่ได้เลือกบริโภคเพราะอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากวัตถุดิบนั้นอีกต่อไป แต่เป็นการบริโภคจากสัญญาที่ติดมากับวัตถุดิบ (สิตางค์ เจริญวงศ์, 2561, หน้า 68-69)

การศึกษาสัญญาในความหมายของโลรีองต์ บาร์ต และการศึกษาสัญญาในความหมายของฌอง โบตริยาร์ด จึงมีความหมายที่แตกต่างต่างกันตามมุมมองที่ใช้ในการศึกษา โลรีองต์ บาร์ต จะสนใจศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การใช้ภาษา ที่มีความหมายหลักและความหมายแฝงที่ปรากฏขึ้นในสังคมนั้นๆ ต่อมาการศึกษาสัญญาที่มีมุมมองใหม่ในทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นในเรื่องของทุนนิยมที่มีการใช้สัญญาเข้ามาศึกษาการเปลี่ยนแปลงการบริโภคที่มีการผลิตการใช้สินค้า เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการบริโภคสินค้ามากขึ้น อันเป็นภาพสะท้อนของสัญญาในสังคมทุนนิยมสมัยใหม่ตามทัศนะของฌอง โบตริยาร์ด การศึกษาเกี่ยวกับสัญญาที่ปรากฏขึ้นในงานศึกษาชิ้นนี้จึงมุ่งสนใจการสร้างสัญญาขึ้นมาเพื่อทำงานด้วยการเข้าไปครอบงำความหมายเบื้องต้น ซึ่งเป็นความหมายที่สะท้อนนัยยะที่มีความหมายแทนภาพสะท้อนการสร้างสัญญาขึ้นมาของผู้สร้างแล้วทำให้มันสื่อความหมายใหม่ในอีกระดับหนึ่งซึ่งมีความหมายเชิงอุดมการณ์ในแนวคิดหลักของโลรีองต์ บาร์ต

2. การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis)

วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) หรือเขียนโดยย่อว่า CDA ซึ่งถือเป็นแนวคิดหนึ่งในการวิเคราะห์วาทกรรม ด้วยการใช้ความรู้ทางภาษาและสังคมประกอบการวิเคราะห์ นอกจากนี้วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ยังเป็นแนวทางการศึกษาที่จะทำให้เห็นในเรื่องของอำนาจ (Power) การครอบงำ (Dominance) อุดมการณ์ (Ideology) ความไม่เท่าเทียมกัน (Hegemony) ชนชั้นทางสังคม (Class) เพศภาพหรือเพศภาวะ (Gender) และเชื้อชาติ (Race) เป็นต้น โดยอาศัยภาษาที่สื่อผ่านตัวบทและบริบททางสังคม เมื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์วาทกรรมจะสามารถค้นหาสิ่งต่างๆ ที่ดูเหมือนจะเป็นเรื่องปกติธรรมดาให้สะท้อนความคิดที่ซ่อนอยู่ด้วยกลวิธีทางภาษา หรือการนำภาษามาใช้เป็นเครื่องมือในการค้นหา ซึ่งสรุปรวมเป็นแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (วรพงศ์ ไชยฤกษ์, 2556, หน้า 5)

นอร์แมน แฟร์เคลาฟ (Norman Fairclough, 2010, p. 135) นักคิดคนสำคัญในการศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ได้ให้วัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติการทางสังคมและภาษา ด้วยการหาความเป็นธรรมชาติในกระบวนการทางสังคมและคุณสมบัติของภาษาในตัวบทต่างๆ ซึ่งวิธีการวิพากษ์ก็จะเน้นที่การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท กระบวนการทางสังคมและความสัมพันธ์ของอุดมการณ์ อำนาจ การครอบงำ ความไม่เท่าเทียมกัน ชนชั้นทางสังคม เพศภาพ หรือเชื้อชาติ เป็นต้น จากความคิดดังกล่าว แฟร์เคลาฟจึงเสนอกรอบความคิดมิติทางวาทกรรมและมิติในการวิเคราะห์วาทกรรม (อ้างถึงใน วรพงศ์ ไชยฤกษ์, 2556, หน้า 6)

แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ได้รับอิทธิพลจากการประสานแนวความคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวภาษาระดับข้อความ เจตนาและบริบทเข้ากับแนวความคิดเรื่อง

ภาษามีอิทธิพลต่อการปั้นแต่งควบคุมสังคม และวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกันสังคมวัฒนธรรมก็มีอิทธิพลต่อภาษาด้วยเช่นกัน ภาษาและสังคมจึงเป็นส่วนของกันและกัน ภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาทำหน้าที่ทั้งสะท้อน ผลิต ผลิตซ้ำ ความคิด ความเชื่อ ความรู้ ซึ่งคืออุดมการณ์ในสังคมที่มีมันถูกใช้อยู่ จึงเท่ากับกำหนดควบคุมความรู้ของสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็จะถูกกำหนดควบคุมโดยสังคมไปพร้อมกัน การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ จึงเป็นการศึกษาภาษาและสื่อในเชิงปฏิบัติการจริงในสังคม ในฐานะเป็นวัจนปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ในกรอบหรือเงื่อนไขขบขันสถานทางสังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ตัวบท สื่อ และปฏิบัติการในสังคมเป็นไปในลักษณะวิภาษวิธี (Dialogic) คือ ได้ตอบซึ่งกันและกัน แต่ในขณะเดียวกันก็เสนอภาพกันและกันด้วยตลอดจนกำหนด ปั้นแต่ง ควบคุม และธำรงรักษาซึ่งกันและกัน มีความกลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของกันและกันจนยากที่จะแยกกันได้ เนื่องด้วยปฏิบัติการทางสังคมล้วนใช้ภาษาทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาเป็นเครื่องมือทั้งสิ้น (วรวงศ์ ไชยฤกษ์, 2556, หน้า 8)

วาทกรรมของฟูโกต์มีจุดสนใจในการศึกษาวาทกรรมที่เลื่อนไหลที่ไม่ต่อเนื่อง เรียกว่า “ปฏิบัติการทางวาทกรรม” (discursive practice) หมายถึง กระบวนการจัดชั้นแบ่งประเภทความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ (concept) ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกำหนัดนิยาม สร้างรูปแบบความสัมพันธ์และการปฏิบัติของการพูด การเขียน วาทกรรมในฐานะที่เป็นอำนาจรูปแบบหนึ่งได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาวาทกรรมแนววิพากษ์ ใน 4 รูปแบบ ได้แก่ (อ้างถึงใน สมชาย ศรีสันต์, 2561, หน้า 37)

1. วาทกรรมในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ (ideology) ได้แก่ ภาพ เสียง ความรู้สึก วิธีประพฤติปฏิบัติ ที่ปรากฏขึ้นในการรับรู้ที่หลากหลาย แต่ได้กลายเป็นข้อสรุปภายใต้ระบบความเชื่อที่สมาชิกในสังคมยึดถือร่วมกัน ซึ่งคอยกำกับชี้แนะแบบแผนการปฏิบัติใช้ตัดสินความดีเลวในเชิงคุณค่า

2. ความเป็นตัวแทน (representation) วาทกรรมเป็นตัวแทนของสรรพสิ่งซึ่งไม่ใช่เพียงแค่นิยาม (definition) แต่เป็นความหมาย (meaning) ที่คอยผลิตรูปแบบความสัมพันธ์ วิธีคิด วิธีปฏิบัติ ที่มีต่อสิ่งนั้น รวมทั้งการตัดสินและให้คุณค่าต่อสรรพสิ่งที่วาทกรรมเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทน การเป็นตัวแทนในทางรูปธรรม จึงได้แก่ การใส่ฉลากให้กับสิ่งที่ถูกนิยาม โดยจัดบทบาท (role allocation) ให้กับตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง

3. วาทกรรมในฐานะที่เป็นสถาบัน (discursive institution) คือ การมองสถาบันทางสังคมว่าก่อรูปขึ้นจากโครงข่ายทางวาทกรรมที่หลากหลายแต่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. การเข้าถึงทางวาทกรรม (discursive access) ได้แก่ กฎเกณฑ์ของการแสดงออก วิธีการพูด การเขียน ซึ่งบ่งบอกว่าใครมีสิทธิที่สามารถเข้าถึงวาทกรรมในบริบทหรือสถานการณ์ที่เฉพาะได้บ้าง เรื่องใดที่มีสิทธิเข้าฟัง อ่านเอกสาร เรื่องใดที่ต้องคอยฟังจากการถ่ายทอดจากผู้มีสิทธิอีกที ซึ่งรวมไปถึงการพูด และการแสดงความคิดเห็นที่ถูกสงวนไว้สำหรับผู้ที่มอำนาจเท่านั้น

จากการศึกษาวาทกรรมที่มีการใช้ความรู้ทางภาษาและสังคมประกอบการวิเคราะห์ นอกจากนี้ วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ยังเป็นแนวทางการศึกษาที่จะทำให้เห็นในเรื่องของอำนาจ (Power) การครอบงำ (Dominance) อุดมการณ์ (Ideology) แล้วยังสามารถศึกษาวาทกรรมที่จะทำให้เห็นภาพที่แตกต่างในมุมมองอื่นมากขึ้นในทางการเมืองวัฒนธรรม เช่น กีฬาฟุตบอล เป็นต้น การวิเคราะห์ทางวาทกรรมในงานชิ้นนี้จึงมุ่งสนใจศึกษาวาทกรรมที่เป็นภาพสะท้อนให้เกิดความเป็นตัวแทน (representation) วาทกรรมเป็นตัวแทนของสรรพสิ่งซึ่งไม่ใช่เพียงแค่นิยาม (definition) แต่เป็นความหมาย (meaning) ที่คอยผลิตรูปแบบความสัมพันธ์ วิธีคิด วิธีปฏิบัติ ที่มีต่อสิ่งนั้น

3. แนวคิดและกรอบการวิเคราะห์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง

ปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2523, หน้า 46) เสนอว่า ชื่อสำนักคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองต่างๆ ข้างต้นอาจไม่สื่อความหมายอะไรมากนักแก่เรา ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจถึงแนวคิดและกรอบการวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นลักษณะร่วมกันของบรรดาสถาปนิกคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองที่หลากหลายเหล่านี้

1. การวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นที่การวิพากษ์ (Critical) เพราะการวิเคราะห์ดังกล่าวเท่ากับเป็นการปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับต่อการอธิบายปรากฏการณ์ที่เป็นอยู่ในสังคมโดยต้องการเน้นให้มีการตั้งคำถามต่อข้อสรุปต่างๆ ที่เราได้รับตกทอดมาจากอดีต ในกระบวนการนี้ เป็นการคัดขงปลอมออกจากของจริง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการแยกปรากฏการณ์ออกจากเนื้อแท้ ซึ่งในที่สุดแล้วการวิพากษ์อย่างถึงที่สุดก็จะนำไปสู่ความจริงที่เป็นแก่นแท้ที่ซ่อนเร้น อยู่เบื้องหลังของปรากฏการณ์ที่เรามองเห็น

2. การวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นที่การวิเคราะห์แบบเป็นองค์รวม (Holistic or Totality) เพราะการวิเคราะห์นี้ไม่ได้ให้ความสำคัญหลักที่ปัจเจกชน หากแต่เน้นที่ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลต่างๆ ตัวแปรที่ใช้วิเคราะห์จึงไม่ใช่ตัวแปรนามธรรม

3. การวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นที่การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ (Historical Analysis) เพราะการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ยืนยันแก่เราได้เป็นอย่างดีว่า สังคมมีพัฒนาการ มีการเคลื่อนไหว และมีการเปลี่ยนแปลง หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่า มีพลวัต (Dynamic) มิใช่สังคมที่หยุดนิ่งอยู่กับที่ (Static)

4. การวิเคราะห์แบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเน้นวิเคราะห์ที่ความขัดแย้งและการขัดกัน (Conflict and Contradiction) การวิเคราะห์ดังกล่าวเท่ากับเป็นการปฏิเสธเรื่องความสมดุล หรือความราบเรียบของระบบสังคม หากแต่เชื่อว่า พัฒนาการของระบบสังคมนั้นเกิดจากพลังผลักดัน ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง และการต่อสู้ระหว่างปัจจัยที่ขัดแย้งกัน

การวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ในเศรษฐศาสตร์การเมือง ปริชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2523, หน้า 47-50) ได้นำเสนอมุมมองการวิเคราะห์ไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. การมองปรากฏการณ์อย่างเป็นระบบในการวิเคราะห์ปรากฏการณ์และปัญหาเศรษฐกิจ เราจะมองปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งอย่างโดดเดี่ยวไม่ได้เลย แนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่อง “ความสัมพันธ์ทางสังคมในกระบวนการผลิต” ก็บังไว้อย่างชัดเจนว่า เศรษฐศาสตร์การเมืองไม่ได้เน้นการมองวัตถุหรือสิ่งของ หากแต่เน้นการมอง ความสัมพันธ์ระหว่างคนหรือระหว่างประชาชน ปรากฏการณ์ที่เราเรียกว่า สินค้า, ทุน, กำไร, ค่าเช่า ฯลฯ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมของประชาชน ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกัน แล้วแต่เงื่อนไขของระบบเศรษฐกิจสังคมนั้น

2. ระบบความสัมพันธ์ของกระบวนการผลิต เมื่อเรากล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในกระบวนการผลิต เราไม่ได้มองแต่เรื่องการผลิตเพียงอย่างเดียว ในกระบวนการผลิตนั้น เราจะพบระบบความสัมพันธ์ทั้งหมด กล่าวคือ ประชาชนจะทำการผลิต แบ่งปันผลผลิตและขายได้ระหว่างกลุ่มต่างๆ แล้วนำไปแลกเปลี่ยนและบริโภคในที่สุด เพราะฉะนั้นคำว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการผลิต (Production Relations) เราจะหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ การผลิต การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยนหมุนเวียน และการบริโภค

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์การเมืองระดับกว้าง ก็คือ การวิเคราะห์ระบบนั่นเอง ในระบบนี้ วิธีการผลิต (พลังการผลิต ความสัมพันธ์ทางการผลิต และระบบกรรมสิทธิ์ในปัจจัย การผลิต) ทำหน้าที่เป็นเลือดและเนื้อหล่อเลี้ยงระบบ ปรากฏการณ์ วิธีการผลิตและโครงสร้าง ส่วนบนด้านต่างๆ (สังคมและการเมือง) รวมกันแล้วเราเรียกว่า ระบบเศรษฐกิจสังคมนั้นหรือระบบสังคม (Socio-economic Formation or Social System) ในระบบสังคมแต่ละแบบก็จะมีวิธีการผลิต ของตนเอง และโครงสร้าง ส่วนบนด้านสังคมและการเมือง อันสอดคล้องซึ่งกันและกัน

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยเลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลจาก 2 วิธีการ คือ วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยทำการค้นคว้าข้อมูลด้านเอกสารทั้งในเชิงปฐมภูมิและเชิงทุติยภูมิที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์แก่การศึกษา ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

1.1 งานวิชาการ ได้แก่ หนังสือตำรา วิทยานิพนธ์ การค้นคว้าอิสระ รายงานการวิจัย รวมทั้งบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการตีความประวัติศาสตร์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง

1.2 เอกสารของทางราชการ ได้แก่ จดหมายข่าว, เอกสารจากหอจดหมายเหตุ

1.3 ข่าวสารต่างๆ จากสื่อมวลชนที่เปิดกว้างและเข้าถึงได้ ได้แก่ เว็บไซต์ต่างๆ วารสาร หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

การรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยมุ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการศึกษาในลักษณะของวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง (Historical of political economy) มีวิธีการเก็บข้อมูลโดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับฟุตบอลไทย โดยผู้วิจัยพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ด้วยการศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองโดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก และการสังเกตเพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแนวคำถามการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ และการใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ เพื่อทำความเข้าใจในเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองของฟุตบอลไทย หรือตามวัตถุประสงค์การวิจัยในรูปแบบพรรณนาความ (Descriptive analysis)

ผลการศึกษา

เมื่อ พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก มีการส่งพระบรมวงศานุวงศ์และนักเรียนทุนหลวงไปศึกษาเล่าเรียน ตั้งแต่ราว พ.ศ. 2428 และชาวยุโรปก็ได้เดินทางเข้ามารับราชการและทำการค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีการนำวัฒนธรรมบางอย่างเข้ามาสู่สยามจึงเกิดขึ้น กีฬา “ฟุตบอล” ได้เข้ามาเผยแพร่ เพื่อแสดงถึงความเจริญอย่างอารยประเทศ (Modernisation Policy) อันเป็นจุดก่อตั้ง “สโมสรอภัยบางกอกสปอร์ตคลับ” (Royal Bangkok Sport Club) ในบริเวณสระปทุมวัน โดยมุ่งเน้นกิจกรรมกีฬาเป็นสื่อสมานฉันท์ระหว่างชาวต่างชาติกับคนไทย (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย., 2549, หน้า 5)

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) คือ ผู้นำการเล่นฟุตบอลเข้ามาสู่สยาม เนื่องจากจบจากโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (Royal Normal School) ก่อนสอบได้ทุนหลวง ไปศึกษาต่อ ณ

โรงเรียนฝึกหัดครูเบอโรโรด (Boroughroad Colleg Eislewreth) ณ เมืองไวส์ลเวฟ ประเทศอังกฤษ (พ.ศ. 2438 - 2440) ต่อมา จึงเข้ารับราชการกระทรวงธรรมการ (พ.ศ. 2441 - 2469) และเป็นผู้ปฏิรูปการเรียนการสอนครั้งใหญ่ของเมืองไทย ยังส่งเสริมให้การเล่นกีฬา คือส่วนหนึ่งของการเรียน โดยนำเกม "ฟุตบอล" เข้ามาสอนให้นักเรียนเริ่มหัดเล่นกัน เมื่อได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ใน พ.ศ. 2444 ภายหลังการแข่งขันฟุตบอลนัดแรกของเมืองสยาม (2 มีนาคม 2443) กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ จึงจัดการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียนประเภทอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นเป็นรายการแรก โรงเรียนชนะเลิศจะได้รับโล่ไว้ครอบครองเป็นเวลาหนึ่งปี และการจारीที่ชื่อบนโล่เป็นเกียรติประวัติ จึงเรียกกันทั่วไปว่า "การแข่งขันฟุตบอลชิงโล่ของกระทรวงธรรมการ" เริ่มแรกแข่งขันแพ้คัดออก หรือแบบ "น็อกเอาต์" (Knockout or Eliminations) และทีมชนะเลิศปีแรก คือโรงเรียนฝึกหัดครู อีก 8 ปี (พ.ศ. 2452) ต่อมา จึงมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการแข่งขันแบบพบกันหมด (Round Robin) นอกจากเขียนบทความแสดงเหตุผลให้เห็นว่าเกมฟุตบอลสามารถทำให้ได้รู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง ก่อเกิดความสามัคคีต่อหมู่คณะ และสอนให้มีความอดทนต่อความสำเร็จนักเรียนเริ่มหัดเล่นกัน เมื่อได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ใน พ.ศ. 2444 ภายหลังการแข่งขันฟุตบอลนัดแรกของเมืองสยาม (2 มีนาคม 2443) กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ จึงจัดการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียนประเภทอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นเป็นรายการแรก โรงเรียนชนะเลิศจะได้รับโล่ไว้ครอบครองเป็นเวลาหนึ่งปี และการจारीที่ชื่อบนโล่เป็นเกียรติประวัติ จึงเรียกกันทั่วไปว่า "การแข่งขันฟุตบอลชิงโล่ของกระทรวงธรรมการ" เริ่มแรกแข่งขันแพ้คัดออก หรือแบบ "น็อกเอาต์" (Knockout or Eliminations) และทีมชนะเลิศปีแรก คือโรงเรียนฝึกหัดครู อีก 8 ปี (พ.ศ. 2452) ต่อมา จึงมีการเปลี่ยนแปลงเป็นการแข่งขันแบบพบกันหมด (Round Robin) (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย , 2549, หน้า 5)

ในปีพ.ศ. 2443 ณ ท้องสนามหลวง กระทรวงธรรมการจัดการแข่งขันกรีฑา นักเรียน ท่ามกลางผู้ชมทั้งคนไทยและชาวต่างชาติที่กำลังมุ่งให้ความสนใจการแข่งขันกีฬาประเภทหนึ่งระหว่าง ทีมบางกอก กับ ทีมศึกษาธิการ โดยผู้เล่นฝ่ายแรกเป็นคนอังกฤษทั้งหมด ส่วนฝ่ายหลังมีทั้งชาวสยามและพวกยุโรป ผลเสมอกัน 2 - 2 (0 - 1) เพื่อสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน เกี่ยวกับกติกาเบื้องต้นในการเล่นฟุตบอล หลวงไพศาลศิลปศาสตร์ (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) จึงทำการแปลกติกาการแข่งขันฟุตบอล ฉบับภาษาอังกฤษมา เป็นภาษาไทย ในหนังสือวิทยากรย์ เล่มที่ 1 ตอนที่ 7 เดือนพฤษภาคม 2444 จนกระทั่งนักเรียนตามโรงเรียนหลายแห่งเริ่มให้ความสนใจเล่นกันอย่างกว้างขวาง กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ จึงจัดการแข่งขันฟุตบอลนักเรียน ประเภทอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นสำเร็จ เมื่อ พ.ศ. 2444 เป็นปีแรก ซึ่งใช้กติกาแบบน็อกเอาต์ (Knockout or Eliminations) หรือแพ้ตกรอบ ผู้เล่นจะต้องยึดคติธรรม 4 ประการ คือ ใจนักเลง, สามัคคี, อัจฉริยะและขันติ ทีมชนะเลิศจะได้ครองโล่เงิน เป็นเวลา 1 ปี อีกทั้งจะถูกจारीชื่อบนโล่โดยมีทีมส่งเข้าร่วม จำนวน 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร), โรงเรียนราชวิทยาลัย, โรงเรียนสวนกุหลาบ (อังกฤษ), โรงเรียนสวนกุหลาบ (ไทย), โรงเรียนราชการ

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), โรงเรียนแผนที่, โรงเรียนวัดมหารธรณ์, โรงเรียนกล่อมพิทยากร และโรงเรียนสายสวัสดิ์สถนฐานคาร วัดฤประสงค์ของการจัดการแข่งขันฟุตบอลนักเรียนของกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการเมื่อปี พ.ศ. 2444 (ร.ศ.120) (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย , 2549, หน้า 29-30)

1. ใจนักเลง (แฟร์เพล) ต่อสู้กันซึ่งหน้า ไม่ลอบ ไม่แฉก ถึงแพ้ก็ไม่อาฆาต ถึงชนะก็ไม่เยาะเย้ย
2. สามัคคี หมายถึงชนะด้วยการรวมกำลังกันทั้งพวก ไม่อวดดี หรือคิดเอาชนะลำพังตน
3. อาจหาญ การที่ได้เห็นหน้าเข้าสู่อันตรายอยู่บ้าง ย่อมกำจัดเสียซึ่งความขลาด
4. ขันติ ความเปลี่ยงปล้ำแต่ต้นมือ ไม่ควรถือเป็นเหตุให้ห่อใจ ถึงแก่ปราชัยปลายมือ

ยุคของกีฬาฟุตบอลในสถานศึกษาเพื่อการสร้างนักเรียนให้รู้จัก ใจนักเลง สามัคคี อาจหาญ และขันติ อันนำไปสู่การสร้างรัฐชาติสมัยใหม่ตามแนวนโยบายของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ติดต่อ มร. เอ.พี. โคลบี้ และมร. อาร์.ดี. เคิร์ก อดีตนักเตะชาวอังกฤษเดินทางเข้ามาช่วยสอนทักษะการเล่นลูกหนังสมัยใหม่ แก่นักเลงฟุตบอลชาวสยาม (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมงกุฎราชกุมาร (Crown Prince) ทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ (พ.ศ. 2435 - 2444) ถือเป็นพระมหากษัตริย์ไทย พระองค์แรกที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ โดยเรียนวิชาการทหาร ที่โรงเรียนนายร้อยทหารบก แซนด์เฮิสต์ (Sandhurst) และวิชาประวัติศาสตร์และกฎหมาย ณ วิทยาลัย ไครสเชิร์ช (Christ Church College) แห่งมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด (Oxford University) กล่าวกันว่าเมื่อทรงว่างจากภารกิจประจำวัน จะโปรดการเล่นกีฬา อาทิ ขี่ม้า เทนนิส และฟุตบอล (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

พระมหากษัตริย์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดคณะฟุตบอลแห่งชาติสยาม และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตราพระมหามงกุฎเหนือลูกฟุตบอล ให้เป็นตราประจำคณะฟุตบอลแห่งชาติสยามเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2458 โดยทรงมีพระราชประสงค์ให้กีฬาเป็นเครื่องเพาะความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ อันเป็นรากฐานสำคัญของความรักชาติบ้านเมือง อีกทั้งมุ่งหวังให้พลกนิกรไทยทุกคนได้รู้จักการออกกำลังกายที่ถูกต้อง เป็นผู้มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง พร้อมทั้งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในยามจำเป็น จึงทรงพระราชดำริจัดตั้ง "กรรมการคณะฟุตบอลแห่งสยาม" เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2458 เพื่อคัดเลือกผู้เล่นรายการชิงโล่ของกระทรวงธรรมการ และถ้วยทองของหลวง เป็นผู้แทน ของชาติ ในนาม "คณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม" ก่อนที่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ จะทรงเสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธานการแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติ ณ สนามราชกรีฑาสโมสร สระปทุมวัน เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2458 ทีมสปอร์ตคลับ กับ ทีมชาติสยาม (1 - 2) การลงสนามแข่งขันนัดแรกของทีมชาติไทย (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ จึงทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ลงประกาศราชกิจจานุเบกษา ก่อตั้ง "คณะฟุตบอลแห่งสยาม" (สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์) เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2459 สภากรรมการฯ ชุดแรก ประกอบด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ รวม 7 ท่าน อันมี พระยาประสิทธิ์ศุภการ (หม่อมหลวงเพ็ญ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) เป็นประธาน และพระราชนครินทร์ (เสริญ บัญชากร) เป็นเลขาธิการ ในปี 2459 จึงเริ่มจัดการแข่งขันฟุตบอลด้วยใหญ่และด้วยน้อย ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงจัดการแข่งขันฟุตบอลด้วยทองของหลวงครั้งแรกเสร็จสิ้นลง และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก วันที่ 1 พฤศจิกายน 2458 จึงมี พระบรมราชโองการแต่งตั้งคณะกรรมการฟุตบอลด้วยทอง (ทรงเป็นประธาน) ขึ้นเป็น "กรรมการคณะฟุตบอลแห่งสยาม" พร้อมรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีพระยาประสิทธิ์ศุภการ เป็นประธาน สำหรับงานแรกของคณะกรรมการฯ คือการคัดเลือกนักฟุตบอลทีมชาติสยามชุดแรก หรือเรียกกันทั่วไปว่า "คณะฟุตบอลสำหรับชาติสยาม" และวันเสาร์ที่ 20 พฤศจิกายน 2458 ณ สนามสามัคยาจารย์สมาคม ภายในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทาน "ตราพระมหามงกุฎ" ให้แก่นักเล่นฟุตบอลทีมชาติสยามเพื่อเป็นเกียรติยศการรักชาติ ในการลงแข่งขันฟุตบอลระหว่างประเทศ (วันอังคารที่ 23 พฤศจิกายน 2458) คณะฟุตบอลสยาม กับ สปอร์ตคลับ นับเป็นการลงสนามนัดแรกของทีมชาติไทย (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย, 2549, หน้า 35-37)

โดยปรากฏจดหมายเหตุ คำกล่าวของ พระยาประสิทธิ์ศุภการ (หม่อมหลวงเพ็ญ พึ่งบุญ ณ อยุธยา) ประธานคณะฟุตบอลแห่งสยามคนแรก (ต่อมาได้รับบรรดาศักดิ์เป็น "เจ้าพระยารามราชมพ" เมื่อ พ.ศ. 2462) ในหนังสือพิมพ์ กรุงเทพ ฯ เดลิเมต์ ฉบับวันพุธที่ 24 พฤศจิกายน 2458 ดังนี้

"...หมวก เครื่องหมายความสามารถฟุตบอลที่ท่านจะได้รับไปในเวลาอีกสักครู่นี้ ก็ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ตราพระมหามงกุฎ ซึ่งควรรู้สึกว่าเป็นเกียรติยศการรักชาติ ย่อมจะแสดงได้หลายสถาน แต่การที่ท่านตั้งใจเข้าเล่นแข่งขันให้ถึงซึ่งชัยชนะให้แก่ชาติในคราวนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งการรักชาติ..." (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

อนึ่ง "พระมหากษัตริย์สยาม" คือราชสิริภรณ์ ที่สร้างขึ้นเมื่อรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ถือว่าเป็นหนึ่งในเครื่องราชกกุธภัณฑ์ เรียกว่า "เบญจราชกกุธภัณฑ์" สำหรับพระมหากษัตริย์ไทย อันประกอบด้วย พระมหาเศวตฉัตร, พระมหากษัตริย์มงกุฎ, พระแสงขรรค์ชัยศรี, ธารพระกร, วาลวิชนี และฉลองพระบาทเชิงงอน ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้เป็นหลักปฏิบัติแบบเดียวกับพระราชสำนักยุโรป โดยจะถือว่า "ภาวะแห่งความเป็นกษัตริย์อยู่ที่เวลาได้สวมมงกุฎ" (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

การแข่งขันฟุตบอลด้วยทองของหลวงครั้งแรก มีขึ้นระหว่างวันที่ 11 กันยายน ถึงวันที่ 27 ตุลาคม 2458 ณ สนามเสือป่า สวนดุสิต ถนนหน้าพระลาน มีสโมสรส่งเข้าร่วมแข่งขัน จำนวน 12 ทีม

ได้แก่นักเรียนนายร้อยทหารบก, นักเรียนนายเรือ, นักเรียนตำรวจภูธร, นักเรียนสารวัตร, กรมนักเรียนเสือป่าหลวง, เสือป่าเสนากลาง, เสือป่ากองพันพิเศษ รักษาพระองค์, กรมเสือป่าราบหลวง, กรมพรานหลวง, กรมเสือป่าม้าหลวง, กรมทหารมหาดเล็ก และกรมทหารรักษาวัง โดยคณะกรรมการด้วยทองของหลวง ได้จัดพิมพ์สมุดระเบียบการแข่งขันและให้เปลี่ยนการเรียก “ประตู่” แทนคำว่า “โกล์” เพื่อความเข้าใจทั่วกัน โดยยังเป็นรายการแรกที่เก็บเงินค่าผ่านประตู่ ดังนี้ ชั้นที่หนึ่ง (นั่งเก้าอี้) ราคา 1 บาท, ชั้นที่สอง (นั่งอ้อมจันทร์) ราคา 50 สตางค์ และชั้นที่สาม (รอบเส้นข้างสนาม) ราคา 10 สตางค์ สำหรับนัดสำคัญจะมีผู้เข้าชมถึง 8,000 คน ส่วนรายได้ทั้งสิ้นตลอดการแข่งขัน รวมทั้งสิ้น 6,049.95 บาท ซึ่งภายหลังคณะกรรมการฯ มอบให้ราชนาวิสมาคมและสภาอากาศ ฝ่ายละกึ่งหนึ่ง (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย, 2549, หน้า 31)

สี่ประจำที่มชาติสยามคือสี่ขาวแดง ...สีแดง คือชาติ สี่ขาว คือ ศาสนา... โดยนำมาจากสี่ของธงชาติสยามช่วงทดลองใช้ในรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งชุดแข่งขันนั้นก็ใช้สีเดียวกันคือแดงสลับขาว พร้อมกับมี "ตราพระมหามงกุฎ" อยู่บนอกเสื้อด้านซ้าย โดย "ตราพระมหามงกุฎ" นับเป็นตราแรกของทีมชาติไทย ภายหลังคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ทีมชาติไทยจึงเปลี่ยนไปใช้ "ธงไตรรงค์" (รัชกาลที่ 6 ทรงพระราชทานให้เป็นธงประจำชาติเมื่อ พ.ศ. 2460) แทน "ตราพระมหามงกุฎ"

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานถ้วยใหญ่แก่สมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ 25 เมษายน พุทธศักราช 2459 เพื่อให้เป็นรางวัลการแข่งขันประจำปีแก่สโมสรชนะเลิศของสมาคม ก่อนเปลี่ยนชื่อเป็น ถ้วยพระราชทานประเภท ก เมื่อพุทธศักราช 2505 โดยการแข่งขันฟุตบอลด้วยทองของหลวง คือรายการแรกที่รัชกาลที่ 6 ทรงมีพระราชประสงค์โปรดเกล้าฯ ให้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 11 กันยายน ถึงวันที่ 27 ตุลาคม 2458 ณ สนามเสือป่าสวนดุสิต (ฝั่งตรงข้ามสวนอัมพร) อันถือเป็นฟุตบอลระดับผู้ใหญ่ที่จัดแข่งขันขึ้น ในแบบทัวร์นาเมนต์เป็นครั้งแรกของเมืองสยาม สโมสรที่มีคะแนนอันดับหนึ่งจะได้รับ "ถ้วยทองหลวง" หรือ "ถ้วยทองของหลวง" ซึ่งทำด้วยเนื้อทองบริสุทธิ์ เป็นเกียรติยศแห่งความชนะเลิศ ในการนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงตำแหน่งสภานายกคณะฟุตบอลด้วยทองของหลวง ตลอดรัชสมัย (พ.ศ. 2458 - 2468) (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย , 2549, หน้า 39-40)

เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2459 แล้วนั้น จึงทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทาน "ถ้วยใหญ่" และ "ถ้วยน้อย" ให้แก่สมาคมฯ เพื่อจัดการแข่งขันฟุตบอลระดับสโมสรซึ่งถ้วยพระราชทานประจำปี ณ สนามเสือป่า สวนดุสิตโดยทีมชนะเลิศจะได้นำไปครอบครองเป็นเวลา 1 ปี ในขณะที่รายการฟุตบอลด้วยทองของหลวง ต้องเปลี่ยนชื่อเป็น "ถ้วยทองนักรบ" ในปี พ.ศ. 2460 และให้ย้ายไปแข่งขัน ณ สนามฟุตบอลพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม เป็นประจำทุกปีเช่นกัน (สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย, 2549, หน้า 39-40)

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 33 หน้า 1836 วันที่ 22 ตุลาคม 2459 ลงประกาศอันเกี่ยวเนื่องอีก ดังนี้
 "...วันอังคารที่ 17 ตุลาคม พระพุทธศักราช 2459 วันนี้เวลาค่ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 เสด็จพระราชดำเนินด้วยรถยนต์พระที่นั่งไปประทับเสวย ณ โรงโขนหลวง เพื่อเป็นเกียรติแก่สโมสรฟุตบอล
 กรมมหรสพ เนื่องในการฉลองถ้วยใหญ่ของคณะฟุตบอลแห่งสยาม ซึ่งสโมสรฟุตบอลกรมมหรสพได้รับ
 พระราชทานในการแข่งขันพระพุทธศักราชนี้ ฯลฯ"

เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2468 พระยาอนิรุทธเทวา (หม่อมหลวงฟื้น พึ่งบุญ ณ อยุธยา) สภานายก
 คณะฟุตบอลแห่งสยาม คนที่ 4 จึงสมัครเป็นสมาชิกสมาพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (Federation
 International of Football Association) หรือฟีฟ่า (FIFA) องค์การควบคุมการบริหารงานการแข่งขัน
 ระดับชาติทั่วโลก นับเป็นชาติแรกของทวีปเอเชียและลำดับที่ 37 ของโลก

เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2458 หนังสือพิมพ์กรุงเทพฯ เดลิเมล์ ฉบับวันพุธที่ 24 พฤศจิกายน
 2458 ลงข่าว "การฝึกซ้อมฟุตบอลสำหรับชาติและประเทานหมวก เครื่องหมายความสามารถฟุตบอล"
 โดยมีคำกล่าวให้โอวาทของพระยาประสิทธิ์ศุภการ ความว่า(จรัญ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม
 2561)

"ท่านทั้งหลาย ที่ได้รับไปเชิญเล่นฟุตบอลสำหรับชาติและผู้เล่นสำรองที่มาช่วยฝึกซ้อมวันนี้
 เป็นโอกาสอันดี ที่ข้าพเจ้าได้พบแก่ท่านทั้งหลาย เพราะตั้งแต่ได้เริ่มตั้งคณะฟุตบอลขึ้น ข้าพเจ้าผู้เป็นนายก
 กรรมการยังมีได้พบปะพูดจากับท่านเลย ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดี ที่ได้เห็นท่านฝึกซ้อมฟุตบอลสำหรับ
 เล่นให้แก่ชาติ ในวันที่ 23 เดือนนี้ จึงอยากจะขอชี้แจงพอสมควรที่ทรงพระมหากฤษฎาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง
 คณะฟุตบอลแห่งสยามขึ้น ก็เพราะมีพระราชประสงค์จะทรงเกื้อกูลการเล่นที่มีคุณค่าต่างๆ ด้วยพระองค์
 เพื่อประกาศว่า คนไทยก็มีความสามารถที่จะเล่นการละเล่นต่างๆ ได้เท่ากับชาวต่างประเทศเหมือนกัน
 และทรงหวังจะให้การเล่นชนิดนี้เจริญ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อจัดการให้
 เป็นไปตามพระราชประสงค์ ฯลฯ"

ภายหลังมีชัยชนะเหนือชาวยุโรปแล้ว จึงทรงมีประกาศราชกิจจานุเบกษาว่าด้วยการจัดตั้ง
 "คณะฟุตบอลแห่งสยาม" (สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์) ณ วันที่ 25 เมษายน
 2459 โดยพระยาประสิทธิ์ศุภการ หรือต่อมา คือ "เจ้าพระยารามราชนพ" ยังได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็น
 นายกสมาคมฯ คนแรกของวงการลูกหนังเมืองไทย และคณะสภากรรมการส่วนใหญ่ คือกรรมการคณะ
 ฟุตบอลแห่งสยาม นั่นเอง รัชกาลที่ 6 ยังได้ทรงพระราชทานบ้านนารายณ์บรมมศิลป์ (ทำเนียบรัฐบาล)
 ให้แก่ พระยาประสิทธิ์ศุภการ ใช้เป็นสถานที่ทำงานของสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทย (จรัญ
 จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 รัฐบาลสยามเริ่มให้
 ความใส่ใจต่อประชาชนมากขึ้น ในฐานะที่ประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของประเทศและสร้างรายได้ให้แก่รัฐบาล

รัชกาลที่ 6 ทรงเชื่อว่าประเทศจะดำเนินไปได้ถ้าประชาชนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง จึงร่างพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข เพื่อควบคุมการบำบัดโรค และออกกฎหมายด้านสาธารณสุขอนามัย และสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การก่อตั้งกรมสาธารณสุขแห่งประเทศไทยขึ้น เพื่อควบคุมและดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย ของประชาชน และหาความรู้เกี่ยวกับคนที่เกิด แก่ เจ็บป่วย และเสียชีวิต รวมถึงการป้องกันระงับและ ทำลายเชื้อโรคต่างๆ โดยกลุ่มประชาชนที่ต้องได้รับการดูแลสุขภาพร่างกายอย่างจริงจังคือกลุ่ม “ชายหนุ่ม” ซึ่งรัชกาลที่ 6 ทรงเปรียบเทียบว่าเหมือน “ทหาร” ที่จะต้องแข็งแรงไม่อ่อนปวกเปียกไข้โรค เพราะว่า “คนที่ไม่ แข็งแรงก็ไม่มีประโยชน์ในการสงคราม นับว่าอยู่เปลืองข้าวสุกเปล่า” และจะถูกเรียกว่า “ไม่ใช่ทหาร” ซึ่ง “...เท่ากับว่า ไม่ใช่ผู้ชาย...” (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, บทที่ 2 ความมุ่งหมายในการ ที่ตั้งกองเสือป่า, หน้า 12-27) เมื่อสุขภาพของผู้ชายเปรียบเสมือนความมั่นคงของชาติ รัชกาลที่ 6 จึงพระราชทานนิพนธ์ “กันป่วย” ในฐานะหนังสือ “ช่วยตัวเอง (Self-help)” สำหรับผู้ชายในการดูแลสุขภาพ เช่น อย่านั่งหลับ, อย่านอนหลับ, อย่านอนหลับ, อย่านอนหลับ และอย่าคบผู้หญิงไม่ดี โดยเฉพาะผู้หญิงประเภทโสเภณี โดยโสเภณีถูกจัดประเภทให้อยู่สถานะเดียวกับเหล่าและผีน เพราะเป็นพาหะของ “กามโรค” ที่บั่นทอน สุขภาพผู้ชาย (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

ในพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 6 ทรงอธิบายว่ากามโรคคือความเจ็บป่วย และการร่วมเพศกับ โสเภณีร้ายแรงยิ่งกว่าโรคภัยอื่นๆ เพราะจะทำให้ผู้ป่วยอ่อนแรงคล้ายคนพิการ ตามืด จมูกโหว่ และมี แผลลึก เป็นอันตรายแก่ข้อเข่าและถึงขั้นเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ ทรงเห็นว่ากามโรคคือความเจ็บป่วยทาง สังคมมากกว่า ทรงแนะนำให้ปฏิบัติต่อผู้ป่วยกามโรคอย่างเข้มงวด โดยไม่ให้ผู้ป่วยใช้เครื่องนุ่งห่ม ผ้าเช็ดหน้า และภาชนะที่ดื่มกินร่วมกับผู้อื่น และห้ามนั่งหรือนอนใกล้กัน หากจำเป็นต้องสัมผัสร่างกาย ต้องรีบทำความสะอาดทันที และระมัดระวังไม่ให้ผู้ป่วยสัมผัสร่างกายของเราให้น้อยที่สุด รัชกาลที่ 6 ทรงคอยตักเตือนนักเรียนมหาดเล็กหลวงและนายในอยู่เสมอว่าให้คอยดูแลสุขภาพร่างกาย ไม่ดื่มเหล้า ไม่เที่ยวกลางคืน และคบกับหญิงโสเภณี เพราะจะนำไปสู่โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ถึงกับออกกฎหมายเฆี่ยนบาล ห้ามไม่ให้นายในแต่งงานกับหญิงโสเภณีเลยทีเดียว (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

นอกจากการดูแลสุขภาพแล้ว รัชกาลที่ 6 ทรงส่งเสริมให้ผู้ชายเล่นกีฬา เพราะจะช่วยให้ ร่างกายแข็งแรง กำยำ เพิ่มความอดทน มีระเบียบวินัย รู้จักรักษาความสะอาด มีความสามัคคี สร้างมิตรภาพระหว่างผู้ชาย และช่วยให้ผู้ชายไม่เสียเวลาอย่างเปล่าประโยชน์กับเหล้า ยาสูบ และผู้หญิง โดยเฉพาะกีฬาเล่นเป็นทีมอย่าง “ฟุตบอล” ที่รัชกาลที่ 6 โปรดเป็นพิเศษ เนื่องจากการเสด็จประพาส ปักซีใต้ พ.ศ. 2458 ทรงพบว่าฟุตบอลเป็นกีฬาที่คนปักซีใต้สนใจจำนวนมาก (ได้รับอิทธิพลจากรัฐมลายูที่ อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ) หลังจากการเสด็จประพาสปักซีใต้ นายในที่ตามเสด็จก็เริ่มตั้งทีม ฟุตบอลมาแข่งขันกับทีมนครศรีธรรมราช สร้างความพอพระราชหฤทัยอย่างมาก จนรัชกาลที่ 6 ทรงพระราชอรรถาธิบายถึงฟุตบอลว่า (จิรัฏฐ์ จันทะเสน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2561)

“...เป็นสิ่งได้ให้ผลดีกว่าอย่างอื่นในการเพาะความรู้สึกเป็นมิตร และชักนำให้บุคคลต่างหมู่ต่างเหล่าได้มามีโอกาสพบปะกระทำควมสามัคคีสนิทสนมซึ่งกันและกัน...เวลาใดที่คนหนุ่ม มาประชุมรวมกันอยู่ในที่แห่งเดียวกันเป็นจำนวนมาก จะเป็นทหารหรือพลเรือนก็ตาม ความคะนองอันเป็นธรรมดาแห่งวิสัยหนุ่มจำเป็นต้องมีทางระบายออกโดยอาการอย่างใด อย่างหนึ่ง...” (หจช., ร.6 บ. 8/1, นิสิตออกซ์ฟอร์ด (นามแฝง), เรื่องความนิยมฟุตบอลในเมืองไทย. ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2458.)

ในช่วงของรัชกาลที่ 7 เดือนมีนาคม 2473 (ค.ศ. 1930) มงสิเออร์ ปากีส แยร์ ผู้สำเร็จราชการแคว้นอินโดจีน ได้มีหนังสือกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีเสด็จประพาสอินโดจีนของฝรั่งเศส พร้อมทั้งจัดให้มีการแข่งขันฟุตบอลระหว่างชาติซึ่งด้วยหน้าพระที่นั่งระหว่าง ทีมผสมญวน-ฝรั่งเศส กับทีมชาติสยาม ณ เมืองไซ่ง่อน (จรัฏฐ์ จันทะเสน, 2560, บทความ)

นับเป็นการแข่งขันนอกแผ่นดินสยามในระดับชาติเป็นครั้งแรก เปรียบเสมือนตัวแทนของสยามที่แข่งขันสู้กับฝรั่งเศสอันเป็นชาติที่ล่าอาณานิคม อันมีเวียดนาม เขมร และลาว ตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศฝรั่งเศส โดยรวมเรียกว่า “อินโดจีนของฝรั่งเศส” (Union Indochinoise) และเป็นการแข่งขันซึ่งด้วยหน้าพระที่นั่ง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี และมีมงสิเออร์ ปากีส แยร์ ผู้สำเร็จราชการแคว้นอินโดจีน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้สละราชสมบัติ (จรัฏฐ์ จันทะเสน, 2560, บทความ)

รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468 - 2477) คณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย (24 มิถุนายน 2475) จึงทำให้คณะฟุตบอลแห่งสยาม ต้องดำเนินกิจกรรมด้วยความยากลำบาก และถึงขั้นต้องหยุดจัดการแข่งขันฟุตบอลซึ่งด้วยพระราชทาน ลงชั่วคราวระยะหนึ่ง ด้วยเหตุผลทางด้าน “การเมือง” อันเป็นการสิ้นสุดของยุคปฐมบทฟุตบอลของสยาม

สรุปผล

จากวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทยช่วงภายใต้รัฐธรรมนูญชาติ พ.ศ. 2443 - 2474 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ในสยามได้เริ่มเล่นตั้งทีมฟุตบอลโดยรัชกาลที่ 6 อันเป็นทีมที่รวมกันเพื่อแข่งขันกับชาวต่างชาติแม้จะไม่ใช่เป็นทางการในนามตัวแทนของสยามประเทศที่มีการพัฒนาอย่างทัดเทียมกับตะวันตก แต่สยามก็สามารถสร้างทีมฟุตบอลอันเป็นตัวแทนของทีมชาติสยามได้ในการเริ่มต้นความคิดและรูปแบบการแข่งขันที่นำเข้ามาจากอังกฤษ รัชกาลที่ 6 ทรงเป็นผู้อุปถัมภ์ในการริเริ่มก่อตั้งทีมชาติและก่อตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้พระราชทาน หมวก และตราพระมหามงกุฎ ประดับไว้ที่บนหมวกและบนเสื้อแข่งขันของทีมชาติ อันเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นตัวแทนของสถาบันกษัตริย์ เนื่องจาก ตราพระมหามงกุฎ ถือว่าเป็นหนึ่งในเครื่องราชกกุธภัณฑ์ เรียกว่า “เบญจราช

กกุฎภัณฑ์” สำหรับพระมหากษัตริย์ อันเป็นตัวแทนของความเป็นชาติ การพระราชทานตราพระมหาพิชัยมงกุฎให้กับทีมชาติสยามเพื่อประดับบนเสื้อทีมชาติ หมวกสำหรับนักกีฬาทีมชาติโดยเฉพาะ อันเป็นการใช้สัญลักษณ์ทางวัตถุที่สะท้อนการเป็นภาพตัวแทนของสถาบันกษัตริย์ที่พระราชทานให้กับตัวแทนของชาติ ซึ่งชาติก็คือ สถาบันกษัตริย์ โดยในยุคนั้นนักกีฬาทีมชาติที่เข้าแข่งขัน จะรู้สึกเป็นเกียรติยศการรักชาติ แข่งขันได้รับชนะให้แก่ชาติ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการรักชาติ

2. รัชกาลที่ 6 ริเริ่มการแข่งขันเป็นระบบโดยการพระราชทานถ้วยรางวัลอันเป็นตัวแทนของการรวมศูนย์อำนาจในนามของพระมหากษัตริย์เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้กับประชาชนที่สนใจเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลในนามของ “ถ้วยทองของหลวง” อันเป็นการสะท้อนสัญลักษณ์ของสยามในยุคนั้นว่า กีฬาฟุตบอลเป็นของที่พระมหากษัตริย์พระราชทานลงมาให้กับราษฎรได้มีโอกาสเล่นกีฬาชนิดนี้ และเป็น การสร้างการเมืองวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นในสยามเนื่องจากกีฬาฟุตบอลต้องใช้กฎกติกาในระดับเข้ามาควบคุมให้เป็นไปตามสากลเพื่อส่งทีมเข้าร่วมการแข่งขันในระดับชาติต่อไป ไม่ใช่กฎกติกาที่กำหนดโดย สยามเองบังคับใช้ภายในประเทศ

3. สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการกล่อมเกล่า ถ่ายทอดอุดมการณ์ผ่านระบบการศึกษาที่มีทีมเข้าร่วมการแข่งขันในยุคแรกมาจากโรงเรียนต่างๆ ที่ได้รับการก่อตั้ง มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยมี เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นผู้ปฏิรูปการ เรียนการสอนที่ส่งเสริมให้การเล่นกีฬา คือส่วนหนึ่งของการเรียน โดยนำเกม "ฟุตบอล" เข้ามาสอนให้ นักเรียนเริ่มหัดเล่นกัน เมื่อได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ใน พ.ศ. 2444 กรมศึกษาธิการ กระทรวง ธรรมการ จึงจัดการแข่งขันฟุตบอลระหว่างโรงเรียนประเภทอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นเป็นรายการแรก โรงเรียน ชนะเลิศจะได้รับโล่ไว้ครอบครองเป็นเวลาหนึ่งปี และการจารึกชื่อบนโล่เป็นเกียรติประวัติ จึงเรียกกันทั่วไป ว่า "การแข่งขันฟุตบอลชิงโล่ของกระทรวงธรรมการ" และมีวัตถุประสงค์ของการจัดการแข่งขันฟุตบอล นักเรียนของกรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ เพื่อสร้างลักษณะของนักเรียนอันพึงประสงค์ของสยามใน ยุคนั้นที่ต้องมีใจนักเลง (แฟร์เพล) สามัคคี อัจฉริยะ ชันดี อันสะท้อนสัญลักษณ์ในการสร้างระเบียบวินัย สร้างร่างกายที่แข็งแรง สุขภาพของผู้ชายเปรียบเสมือนความมั่นคงของชาติ ให้กับการเตรียมความพร้อม เข้าสู่สังคมรัฐสมัยใหม่ของสยาม

4. มีการใช้ทรัพยากรของพระมหากษัตริย์เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักฟุตบอลทีมชาติ สยาม เช่นให้หน่วยงานของประเทศสร้างทีมฟุตบอลขึ้นมา ใช้สนามซ้อม สนามเสือป่าที่ใช้ในการแข่งขัน พระราชทานชุดแข่งที่มีสีของธงชาติเป็นสัญลักษณ์ของสยาม ตราสัญลักษณ์ หมวก เป็นต้น

ข้อค้นพบที่มีปัจจัยอื่นๆ มาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของฟุตบอลไทยในยุคแรก ได้แก่

ปัจจัยภายนอก

1. ยุคปฐมบทฟุตบอลในช่วงสมบูรณาญาสิทธิที่ได้รับความอิทธิพลและแรงกดดันจากภายนอก ประเทศที่อยู่ในช่วงของลัทธิล่าอาณานิคม การสร้างรัฐสยามให้กลายเป็นรัฐที่ทัดเทียมการนานาอารยะ

เพื่อแสดงถึงความเป็นรัฐสมัยใหม่ เช่น การจัดตั้งทีมฟุตบอลแห่งชาติสยามขึ้นมาเพื่อทำการแข่งขันกับทีมชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับสยาม ซึ่งฟุตบอลเป็นกีฬาที่มีการใช้กฎกติกา อันแสดงถึงความศิวิไลซ์ที่ประเทศอารยะพึงมี อีกทั้งจัดตั้งสมาคมฟุตบอลที่เป็นองค์กรทางกาวในแบบเดียวกับที่ประเทศตะวันตกมีการจัดตั้งเป็นสมาคมที่ชัดเจน โดยที่มีการสนับสนุนจากต่างประเทศในแง่ของการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ใช้กีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นการเมืองวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่งในการจัดการแข่งขัน เช่น อินโดจีนได้เชิญทีมชาติไทยไปแข่งขันในสมัยรัชกาลที่ 7 ที่ไซ่ง่อน ทีมชาติสยามแข่งกับทีมรวมอินโดจีนที่เป็นชาวต่างชาติในยุคของการล่าอาณานิคม เป็นต้น

2. การนำชาวต่างชาติเข้ามามีบทบาทในการนำความเจริญในด้านต่างๆ นำไปสู่วัฒนธรรมที่แปลกใหม่เข้ามาสู่สยาม อันมีเป้าหมายเชิงการวิพากษ์วาทกรรมในด้านที่มีผลต่อการกีฬาฟุตบอลในสยาม ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงรัชกาลที่ 7 เป็นภาพสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของรัฐสมัยใหม่ที่สยามพยายามเปลี่ยนจากอดีตให้เข้าสู่ความศิวิไลซ์ การวิเคราะห์สัญลักษณ์ของฟุตบอลไทยในยุคแรกจึงกล่าวได้ว่าเป็น “ฟุตบอลของหลวง” โดยไม่มีการต่อต้านของวาทกรรมหลัก มีภาวะแห่งความเป็นจริงของปฏิบัติการทางวาทกรรม การจัดการแข่งขันฟุตบอลตามพระราชประสงค์ ซึ่งมีทีมที่เป็นหน่วยงานของรัฐสยามที่มีความใกล้ชิดกับรัชกาลที่ 6 เช่น ทีมกองเสือป่า ทีมกรมมหรสพ ทีมมหาดเล็ก เป็นต้น

ปัจจัยภายใน

1. ตั้งแต่ช่วงของสมัยรัชกาลที่ 5 ที่พยายามเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยการเลิกทาส เปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองโดยการปรับเปลี่ยนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกับประเทศต่างๆ ในตะวันตก ในการรวมศูนย์อำนาจสู่ส่วนกลาง รวมทั้งในด้านวัฒนธรรมต่างๆ ที่ได้รับการเคลื่อนย้ายเข้าสู่สยาม ดังตัวอย่างเช่น การยกเลิกการกราบหมอบคาน การนำกีฬาฟุตบอลเข้ามาสู่สยาม เป็นต้น

2. กีฬาฟุตบอลเป็นการเมืองวัฒนธรรมในรูปแบบหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในทางสังคมและวิถีชีวิตของชาวสยามที่รับรู้และสนใจเล่นกีฬาชนิดนี้กันอย่างแพร่หลายในสยาม โดยที่มีการรวมศูนย์อำนาจในการก่อตั้งกีฬาฟุตบอลในหมู่ชนชั้นสูงก่อนและได้แพร่ขยายมาสู่ระบบการศึกษา อันมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดแนวความคิดอุดมการณ์ในการพยายามสร้างรัฐชาติสยามในการรวมศูนย์อำนาจ อันเป็นการสร้างเสริมคุณธรรมเบื้องต้นในการแสดงความสามัคคี การรวมกันเป็นหนึ่ง การฝึกฝนกีฬาที่ต้องใช้พลังกำลังในการปะทะ ในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะตามหลักกีฬาสากลที่นานาอารยประเทศใช้ทำการต่อสู้แข่งขันกัน ดังที่รัชกาลที่ 6 ทรงใส่ใจในสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะผู้ชายที่เปรียบเสมือนความมั่นคงของประเทศ จึงมีพระราชนิพนธ์ “กั้นป่วย” และส่งเสริมให้ผู้ชายเล่นกีฬา เพื่อให้มีสุขภาพที่ดีและมีร่างกายแข็งแรงกำยำสมกับเป็นชายชาติทหารของสยาม

รายการอ้างอิง

- กฤษณะ ท่วมเพ็ง. (2546). *การศึกษาการจัดการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *ถ้วยทองของหลวง*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/30-2017-07-19-13-12-32>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *ถ้วยใหญ่แห่งสยามประเทศ*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/33-2017-07-19-13-29-52>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *ตราพระมหามงกุฎ*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/31-2017-07-19-13-17-17>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *ทีมชาติสยาม กับ WORLD CUP*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/75-world-cup>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *ทีมชาติสยามมีชัยเหนืออินโดจีนฝรั่งเศส*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/72-2017-07-30-13-19-42>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *สนามแห่งตำนานศุภชลาศัย*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/74-2017-07-30-13-37-41>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). *หมวกพระราชทานทีมชาติสยาม*. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/89-2017-08-02-07-08-09>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). "หัวหน้าทีมชาติสยาม 2458" มจ.สิทธิพร กฤดากร. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/71-2458>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2560). "อัศวินม้าขาว". เจ้าพระยารามราฆพ. วันที่ค้นข้อมูล 12 มีนาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.siamfootball.com/index.php/2017-07-18-12-23-04/63-2017-07-30-11-28-45>
- จิรัฐ จันทะเสน. (2561, 12 มีนาคม). สัมภาษณ์.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2557). *การเมืองกับฟุตบอลไทย. ในฟุตบอลไทย ประวัติศาสตร์ อำนาจ การเมืองและความเป็นชาย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2523). *ปรัชญาและวิธีการวิเคราะห์ของเศรษฐศาสตร์การเมือง*. เอกสารประกอบการสอน. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณพิมล อังคศิริสรรพ. (2541) *สรรนิพนธ์จาก มายาคติ (Mythologies) ของโรลิ่งด์ บาร์ตส์: บทแปลและบทวิเคราะห์เชิงวาทศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรพงศ์ ไชยฤกษ์. (2556). “วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์: มุมมองใหม่ในการวิจัยทางภาษาไทย”.

วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 8(1), 135-162.

สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย. (2549). 90 ปี สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยฯ.

นครปฐม: สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย.

สามชาย ศรีสันต์. (2561). *ว่าด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมแนววิพากษ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมมติ.

สิตางค์ เจริญวงศ์. (2561). เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยทุนนิยมสัญญาะ บทวิพากษ์แนวคิดหลังสมัยใหม่

ของฌอง โบดริยาร์ด. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 4(2), 59–81.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.6 บ. 8/1, นิสิตออกซ์ฟอร์ด (นามแฝง), *เรื่องความนิยมฟุตบอลในเมืองไทย*.

ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2458.

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of language* (2nd ed.).

New York: Longman.